

Riksdagen Uppteckningar vid EU-nämndens sammanträden 2016/17:10

Torsdagen den 10 november

§ 1 Utrikes frågor – handel

Statsrådet Ann Linde

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikes frågor
– handel den 18 oktober 2016

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikes frågor – handel den 11 november 2016

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

I dag ska vi ha information och samråd med EU- och handelsminister Ann Linde inför två olika rådsmöten, ett om utrikes frågor – handel, och ett om allmänna frågor. Vi är glada att vi kunde ordna den här speciella sessionen. Annars hade det blivit problem. Eftersom rådsmötet om handel äger rum i morgon kunde vi inte behandla detta på morgondagens möte i EU-nämnden.

Jag hälsar Ann Linde välkommen. Vi börjar med handelsrådsmötet – som vanligt först med återrapporten, om det är något ministern vill säga på den punkten.

Anf. 2 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ordförande! Jag tackar för möjligheten att komma hit. Det har skickats ut en skriftlig återrapport. Jag har inga kommentarer till den, men svarar gärna på frågor.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Eftersom det inte finns några frågor lägger vi återrapporten till handlingarna.

Vi går in på rådets dagordning och börjar med dagordningspunkt 3, Modernisering av de handelspolitiska skyddsåtgärderna och ny metod för antidumpningsåtgärder.

Anf. 4 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ordförande! Två frågor som rör handelspolitiska skyddsåtgärder kommer att diskuteras på FAC – handel. Det är dels kommissionens förslag från 2013 om att modernisera de handelspolitiska skyddsåtgärderna, dels kommissionens kommande förslag om att ändra beräkningsmetoden för dumpningsmarginaler i samband med det särskilda undantaget vad gäller Kina, vilket löper ut i december. Bakgrunden är att EU fick ett tidsbegränsat undantag när Kina gick med i WTO år 2001: Under 15

år skulle EU få beräkna sina skyddstullar mot Kina så att extra höga tullar kunde tas ut för kinesiska varor. Detta undantag upphör den 11 december i år. Sverige har betonat att EU måste leva upp till sina WTO-åtaganden, även gentemot Kina.

I går presenterade kommissionen sitt förslag om hur man ska anpassa EU:s antidumpningsregler i förhållande till bland andra Kina. Förslaget innebär att man tar bort begreppet icke-marknadsekonomi och att man i stället inför en särskild beräkningsmetod för situationer där det förekommer viss statlig inblandning.

Vad gäller förslaget från 2013 har regeringen betonat att EU:s handelspolitiska skyddsåtgärder inte får bli mer protektionistiska och att det är viktigt att behålla regeln om att skyddstullar inte får vara högre än vad som krävs för att undanröja den skada som industrin som ansökt om skyddet lider, den så kallade regeln om lägsta tull. Detta betonades senast av statsministern vid Europeiska rådets möte i oktober.

Vid FAC kommer regeringen återigen att framföra vikten av att EU:s skyddsåtgärder inte blir mer protektionistiska och att EU ändrar sitt regelverk, så att vi följer våra WTO-åtaganden, samtidigt som man gör det möjligt att vidta vissa kompenserande åtgärder när Kina inte längre klassas som en icke-marknadsekonomi i vårt regelverk.

Anf. 5 JENS HOLM (V):

Tack för presentationen! Jag undrar helt enkelt vad regeringen anser om förslaget från kommissionen, som kom i går. Jag tyckte att det jag hörde nu från ministern var ett generellt svar. Mot det konkreta förslag som kommissionen har lagt fram har man inga invändningar. Ska jag tolka det så?

Anf. 6 TINA ACKETOFT (L):

Jag har ingen fråga, utan snarare en hyllning till regeringen för att man står upp för frihandelsprincipen på det sätt som man gör. Jag hoppas att man talar lika tydligt där som man gör här.

Anf. 7 Statsrådet ANN LINDE (S):

Jag börjar med Tina Ackefot: Ja, det gör vi verkligen, och det är inte alltid helt lätt.

Jens Holm undrar vad vi anser om förslaget. Vi kommer att skriva ett Fakta-PM om det konkreta förslaget och skicka in det till EU-nämnden när det är helt färdigt. Poängen nu är att man kommer undan det här problemet genom att göra en lista med alla länder, där man inte specifikt pekar ut kineserna. När det är statlig inblandning får man lov att vidta vissa kompensatoriska åtgärder, säger man i stället. Då kommer man att kunna vidta kompensatoriska åtgärder mot Kina, och så får man bort hela frågan om icke-marknadsekonomi. Det handlar inte om att Kina helt plötsligt skulle ha blivit en marknadsekonomi. Det har inte med det att göra. Men det är ingen vettig människa som har förstått just den här skillnaden. Man tar bort problemet och följer WTO, men kan ändå genomföra kompensatoriska åtgärder. Vi håller som sagt på att skriva ett Fakta-PM om de exakta ordalydelse, och vi ska skicka det till EU-nämnden.

Anf. 8 JOHNNY SKALIN (SD):

Fru ordförande! Jag skulle bara vilja fråga regeringen om man har gjort någon analys över hur det specifikt skulle kunna påverka den svenska marknaden och svenska företag om man följer regeringens hållning i frågan.

Anf. 9 Statsrådet ANN LINDE (S):

Kommerskollegium har gjort en utredning av detta. Den finns tillgänglig, och vi skickar den gärna till ledamoten.

Anf. 10 JOHNNY SKALIN (SD):

Då vill jag bara be om att få den tillsänd.

Anf. 11 ORDFÖRANDEN:

Hela nämnden kommer att få den tillsänd. Det kan vi känna oss trygga med. Den ligger kanske till och med på Kommerskollegiums hemsida. De brukar vara ganska noga med den saken.

Vi sammanfattar dagordningspunkten. Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning inför diskussionen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Världshandelsorganisationen: efter Nairobi.

Anf. 12 Statsrådet ANN LINDE (S):

WTO:s tionde ministermöte ägde rum i december 2015 i Nairobi i Kenya. Resultatet från mötet blev det så kallade Nairobipaketet med viktiga överenskommelser på jordbruksområdet, till exempel utfasning av exportbidrag och begränsning av andra former av exportstöd samt en uppdatering av det plurilaterala avtalet för tullfrihet på ICT-varor.

Nu pågår arbetet med att ta fram en förhandlingsagenda inför nästa ministermöte, som kommer att äga rum i Buenos Aires i december 2017. Regeringen arbetar för att EU ska inta en ledande roll i upptakten till nästa ministermöte. Regeringens prioriteringar i WTO är minskat handelsstörande internstöd inom jordbruk, ett modernt regelverk för e-handel, minskade skadliga subventioner med fokus på förbud mot subventioner som bidrar till ett ohållbart fiske samt ökade möjligheter för utvecklingsländerna att integreras i världshandeln.

Vid sidan av WTO:s multilaterala förhandlingar eftersträvar regeringen ett avslut i de två pågående plurilaterala förhandlingarna: miljövaruavtalet EGA och tjänstehandelsavtalet TISA.

Anf. 13 JENS HOLM (V):

Jag vill anmäla avvikande mening angående tjänstehandelsavtalet TISA, som vi i Vänsterpartiet inte stöder.

Jag har också en konkret fråga om just det avtalet. Jag undrar varför man inte för in det under WTO:s regi och om Sverige har försökt lyfta de förhandlingarna till WTO.

Anf. 14 Statsrådet ANN LINDE (S):

Det beror på att det är en plurilateral förhandling. Det betyder att inte alla länder i WTO vill ha en förhandling om detta. Det är därför det har blivit en förhandling mellan de länder som vill.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Med notering av den avvikande meningen från Vänsterpartiet kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5 om TTIP. Det är en lägesrapport, står det här. Men det finns även möjlighet till diskussion, om jag har förstått det rätt.

Anf. 16 Statsrådet ANN LINDE (S):

Här tror jag naturligtvis att det faktum att man i USA har valt en ny president som uttryckt stor skepsis mot TTIP och andra handelsavtal kommer att diskuteras. Det är ingenting som står skrivet, men jag gissar att det kommer att bli fallet.

Det här står som en informations- och diskussionspunkt. Senast riksdagen blev informerad om TTIP var inför FAC – handel den 13 maj.

Regeringen vill, trots Trump, fortfarande nå ett så ambitiöst resultat som möjligt för att stödja tillväxt och sysselsättning samtidigt som möjligheten att upprätthålla och förstärka skyddet för bland annat miljö, människors och djurs hälsa samt arbetstagare bibehålls. Den 3–7 oktober genomfördes den femtonde förhandlingsrundan i New York. Parterna förhandlade ett stort antal områden som rörde sanitära och fysiosanitära frågor, tekniska handelshinder, immateriella rättigheter, hållbar handel, industri- och jordbrukstullar, ursprungsregler, institutionella frågor, regulativa frågor och nio sektorsavtal.

De nio sektorsavtalen rör motorfordon, verkstadsindustri, kosmetika, medicinsk utrustning, kemikalier, informationstekniksprodukter, bekämpningsmedel, textilier och läkemedel. Jag vill gärna nämna allt detta, för på det förra handelsministermötet förekom diskussioner om huruvida det över huvud taget gick framåt i förhandlingarna. Det gör det alltså – fram till nu. Tyvärr har förhoppningarna om ett avslut 2016 inte kunnat uppfyllas, och de kommer troligen inte att kunna uppfyllas heller. Man har till exempel bestämt sig för att ställa in den förhandlingsrunda som var planerad i december.

Det finns nu textförslag till samtliga 30 kapitel som ska förhandlas. TTIP är ett omfattande avtal som förhandlas mellan två av världens största ekonomier, och det har tagit tid. Det har dock inte tagit längre tid än vid andra förhandlingar, och om man jämför med Korea, Japan eller Kanada är det ingen skillnad när det gäller hur fort eller långsamt det har gått.

Vi för en bred dialog med fack, näringsliv och andra intressenter. Jag har inte hunnit berätta det för EU-nämnden, trots att det är länge sedan, men det hölls en stor TTIP-dialog den 31 maj i år. Det känns ju lite länge sedan, men vi har inte diskuterat detta förrän nu. De tre centralorganisationerna från fackens sida var med, liksom näringslivet och civilsamhället – till exempel Greenpeace – samt USA och EU-kommissionär Malmström. Handelsminister Froman och jag själv deltog också. Det var en mycket bra diskussion; det var en hel dag med grupparbete och så

vidare. Det är nämligen viktigt att vi har den här kontakten med civilsamhället i förhandlingarna, och vi har hela tiden kontakter mellan tjänstepersonerna och civilsamhället i olika format.

Vi tror att den breda samsyn om frihandel som ändå finns är viktig, för det uppmärksammas också internationellt. Regeringen kommer att fortsätta att arbeta för ett ambitiöst TTIP och uppmanar kommissionen att fortsätta förhandla i enlighet med mandatet. Vi hoppas att förhandlingarna kan återupptas trots, eller med, Trump, men i ärlighetens namn är de utsikterna ganska dåliga just nu. Om ordföranden tillåter vill jag dock säga att det i Dagens industri står att jag har sagt att detta är dött. Det har jag *inte* sagt – det var en rubrik som inte stämmer med vad jag sa – utan jag har sagt att det troligen kommer att läggas på is.

Anf. 17 HANS ROTHENBERG (M):

Ordförande! Tack för föredragningen, ministern! Detta är en fråga som i allra högsta grad ställer oss inför mycket funderingar.

En sak man ändå ska vara uppmärksam på är att den retorik presidentkandidaten Donald Trump anförde skiljer sig ganska mycket från det program, Solution 2016, som det republikanska partiet gick till val på. Där kan vi läsa innantill att man vill slutföra ett TTIP som är ambitiöst. Över huvud taget är det väldigt frihandelsvänliga texter i programmet. Vi får väl alltså se var detta landar, men jag tror att det är viktigt att ha med sig att den retorik som användes i valrörelsen inte behöver bli verklighet efter den 20 januari.

Det har varit en hel del rabalder kring CETA, och trots att man införde en ny tvistlösningsmekanism var det ändå den som till slut blev problematiken i det vallonska regionparlamentet. Nu ser jag i regeringens ståndpunkt att regeringen vill se en fortsatt reformerad tvistlösningsmekanism även i kommande handelsavtal. Min fråga är vad lärdomen av detta är. Var det så att den reformerade tvistlösningsmekanismen spelade någon roll, eller är kritiken mot tvistlösningsmekanismen som sådan så stark att det egentligen inte spelar någon roll vilken det blir – ISDS eller ICS? Jag skulle vilja höra ministern resonera om det.

I övrigt backar vi från Moderaternas sida upp alla steg som går mot att kunna sätta en penna mot papperet när det gäller TTIP.

Anf. 18 JENS HOLM (V):

Vi i Vänsterpartiet har vid ett flertal tillfällen förklarat att vi inte stöder TTIP eftersom det inte bara är ett enkelt handelsavtal utan ett avtal som omfattar så gott som alla politikområden. Bland annat omfattar det något som nämndes av tidigare talare, nämligen ett investeringsskydd för bolagen där det endast är bolag som kan stämma stater. Stater kan inte stämma bolag. Bolagen har alltså allt att vinna med en tvistlösningsmekanism. Jag hänvisar därför till vår tidigare avvikande mening, även om detta bara en informationspunkt, så har jag gjort det.

Sedan skulle jag vilja fråga om den senaste förhandlingsrundan. Var det några kapitel som blev, som man brukar säga, konsoliderade? Blev man alltså färdig med något av kapitlen där? Jag vet att man kan säga att ingenting är färdigt förrän allt är färdigt, men man brukar ändå prata om att en text är konsoliderad och att den då är i princip färdigförhandlad.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Innan jag ger ordet till handelsministern ska jag säga att detta är en diskussionspunkt, så avvikande meningar kommer att noteras i protokollet.

Anf. 20 Statsrådet ANN LINDE (S):

För att svara på Hans Rothenbergs fråga: Vi letar ljuspunkter. Det är ett väldigt bra påpekande att det står i Republikanernas program. Tyvärr är det ju så att Donald Trump i valrörelsen har gått ifrån Republikanernas program vid olika tillfällen, så vi får helt enkelt se om han kommer att välja att följa programmet eller om han kommer att följa en mer personlig del. Jag noterar dock detta, för det är en viktig sak att ta upp.

Sedan var frågan om tvistlösningsmekanismen spelar någon roll när det gäller CETA, och svaret är ja. När vi förändrade förslaget från ISDS till ICS, det vill säga International Court System, gjorde det nämligen bland annat att man i Belgien fick det lättare i förhandlingarna med de tre av sex delstatsparlament som först röstade nej. De röstade sedan ja, och detta var en del i det. Man kan också nämna att till exempel svenska LO hade som krav att ISDS inte skulle vara med, men man var nöjd med det nya systemet, ICS. Alla tre centralorganisationerna har ju ställt sig bakom och stöder CETA, och detta var en del av det.

Jag skulle alltså vilja säga att det spelar stor roll, och jag tror också att det spelar roll inför diskussionerna om parlamentens ratificering. Nu gäller ju bara provisorisk tillämpning efter att Europaparlamentet har fattat beslut – om det beslutet blir positivt, men det har Europaparlamentets president sagt att han tror att det blir. Då gäller ju inte ICS, utan det kommer att gälla först efter en ratificering i de 38 parlamenten, inklusive riksdagen. Jag tror alltså att den frågan kommer att vara levande, och jag tror att den kommer att fortsätta diskuteras i alla länder.

Svaret på Jens Holms konkreta fråga är att det inte konsoliderades några specifika kapitel. Kommissionen kommer dock att redogöra för hur man ser på det kommande arbetet på mötet i morgon.

Jag kan också säga att vi har talat mycket med de amerikanska förhandlarna om att det, eftersom så mycket är gjort, vore väldigt synd om man bestämde sig för att bara slänga undan det. På något sätt skulle vi vilja säga: Så här mycket är gjort till och med 2016, och om man bestämmer sig att fortsätta med en ny amerikansk administration ska man inte börja från noll. Man har haft 15 förhandlingsrundor, och 97 procent av alla tullsatser är färdiga. Det är 3 procent som återstår. Det är svåra 3 procent, men det är bara 3 procent. Man ska alltså inte börja om på nytt, för då kommer det att ta många år.

Vi vet dock inte vad som kommer att hända, som sagt. Vi vet inte vem som kommer att bli ny handelsminister; det spekuleras vilt i det just nu. Jag kan därför inte ge några svar på frågan om vi kommer att vara framgångsrika, men inriktningen är att vi inte vill att processen helt ska dödas.

Anf. 21 ORDFÖRANDEN:

Med notering av den avvikande meningen från Vänsterpartiet konstaterar jag att det finns stöd för den inriktning regeringen här har redovisat.

Vi går till dagordningspunkt 6, Frihandelsavtalen mellan EU–Japan respektive EU–Mercosur. Det är en diskussionspunkt. Jag vet inte om ministern vill ta det var för sig, det vill säga först Japan och sedan Mercosur, eller om hon vill slå ihop det.

Anf. 22 Statsrådet ANN LINDE (S):

Jag kan slå ihop det. När det gäller Japan kommer rådet att informeras om läget i FTA-förhandlingarna mellan EU och Japan efter den sjuttonde förhandlingsrundan, som ägde rum i slutet av september. Förhandlingarna har pågått sedan april 2013. Juncker och premiärminister Abe har uttryckt målsättningen om ett principiellt avslut i år.

Kommissionen bedömer att ett frihandelsavtal kan öka EU:s export med 30 procent i Japan och att 400 000 nya arbetstillfällen kan skapas. Japan är Sveriges näst viktigaste handelspartner i Asien och en av regeringens 26 prioriterade marknader i exportstrategin. Sveriges export till Japan har sedan 2010 legat på 14–17 miljarder kronor per år. Runt 150 svenska dotterbolag är närvarande i Japan, och lika många japanska företag är verksamma i Sverige, där de sysselsätter omkring 17 000 personer.

I frihandelsförhandlingarna driver regeringen på för ambitiösa och moderna avtal som upprätthåller eller skärper nuvarande skyddsnivå för miljö och människors och djurs hälsa. Vid FAC kommer regeringen att fortsätta driva på förhandlingarna, ge stöd till kommissionen och välkomna det positiva momentum som nu finns.

Regeringen kommer även att driva specifika svenska intressen, såsom att avtalet ska erbjuda så bra öppningar som möjligt för bland annat svensk fordons- och maskinindustri och för skogsnäringen samt att de japanska importtullarna för alla varor ska avvecklas så snabbt som möjligt. Regeringen kommer också att välkomna framsteg när det gäller tekniska och icke-tariffära handelshinder. Slutligen har ett utökat marknadstillträde särskild betydelse för att vi ska kunna dra full nytta av avtalet.

Jag ska säga något kort om Mercosur. Sverige välkomnar de upptagna förhandlingarna med Mercosur. Det är viktigt att vi inte återigen kör fast i förhandlingarna, och vi måste vara beredda att visa flexibilitet. Svenska exportintressen har identifierats inom områdena ursprungsregler, varu- och tjänstehandel samt e-handel. Sverige välkomnar att EU föreslår ett samarbete om minskad användning av antibiotika i djurproduktionen.

Anf. 23 HANS ROTHENBERG (M):

Ordförande! Jag skulle vilja göra ett medskick, framför allt när det gäller förhandlingarna med Mercosur, om vikten av att ha med ett slagkraftigt investerarskydd. Med tanke på den historik som sydamerikanska nationer har av kommunistiska regimer som har nationaliserat företag är det väldigt bra att bolag kan stämma stater.

Anf. 24 JENS HOLM (V):

Jag skulle vilja ställa några frågor vad gäller både Japanavtalet och Mercosuravtalet. Det är lite på samma tema som föregående talare men från ett annat perspektiv, kanske man kan säga.

Som jag har förstått det finns det ett investeringsskydd i Japanavtalet men inte i Mercosuravtalet. Min första fråga är varför det är så. Jag skulle också vilja veta ifall Sverige driver på för att ISDS ska finnas inskrivet i Mercosur. Jag hoppas verkligen inte det. Brasilien är ett land som inte har något investeringsskydd i något av sina internationella handelsavtal, och man får ganska mycket investeringar ändå.

Jag har tittat lite efter EU:s förhandlingsmandat. När man är inne på kommissionens hemsida kan man hitta en del utvärderingsrapporter, men jag hittar inte förhandlingsmandatet som sådant. Jag undrar ifall vi kan få förhandlingsmandatet för både Japanavtalet och Mercosur. Om det är så att det ligger någonstans är det väl bara att berätta var det ligger. Jag har i varje fall inte hittat det.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Jag tror säkert att kansliet kan hjälpa till med en länk till det förhandlingsmandatet på något sätt.

Anf. 26 Statsrådet ANN LINDE (S):

Angående investeringsskydd i Mercosur ingick inte det i förhandlingsmandatet. Det kommer inte att tas upp eftersom det inte finns i mandatet. Det är just som Jens Holm säger. I Brasilien har man inte investeringsavtal. De som är beredda att investera där måste göra det utan skydd. Det gör naturligtvis att det blir mindre investeringar än om man hade haft investeringsskyddsavtal. Men så har man valt att göra.

När det gäller EU:s förhandlingsmandat ska vi återkomma med det. Vi är osäkra om det är publicerat eller inte. Men givetvis ska vi ta fram det så att ledamöterna får se mandatet.

Anf. 27 JENS HOLM (V):

Jag tycker att det är bra att Sverige inte driver på för att det ska finnas investeringsskydd i Mercosuravtalet. Jag skulle önska att det också var Sveriges hållning vad gäller Japan. Japan är en rättsstat. Ifall Japan betar sig illa mot europeiska företag kan man gå till det ordinarie rättsväsendet och stämma dem som gör det. Det behövs inga separata domstolar för det, anser vi.

Nu är detta en diskussion. Vi har en avvikande mening, om man kan ha det på en diskussionspunkt, där vi anser att Sverige borde verka för att det inte ska finnas ett investeringsskydd i avtalet med Japan.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Det går naturligtvis alldeles utmärkt. Genom att säga det till upppteckningarna har du redan framfört en sådan avvikande ståndpunkt. Det är en diskussion, men det betyder ändå att vi fattar ett beslut om att ge mandat. Det är viktigt att signalera om man har en avvikande mening.

Anf. 29 HANS ROTHENBERG (M):

Det blir det av nödvändighet. Jag tror det är viktigt att vi här och nu anmäler en avvikande mening. Vi är för att hela vägen stötta att det blir ett frihandelsavtal. Men vi vill ha en avvikande mening där vi vill att regeringen driver på att det ska ingå ett investerarskydd.

2016/17:10
10 november

Anf. 30 Statsrådet ANN LINDE (S):

Båda mandaten för Japan och Mercosur är redan färdiga och beslut är fattade, så vi kan inte ändra mandaten åt vare sig Jens Holms håll eller Hans Rothenbergs håll. Mandaten som är beslutade ligger. Vi kan förhandla på olika sätt, men vi kan inte ändra de mandat som har getts. Jag ser ingen möjlighet. Det skulle i så fall vara om Sverige skulle kräva att man river upp givna mandat. Men jag kan inte se att det går.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Tack för informationen! Finns det med detta någon modifiering i hur man uttrycker sig?

Anf. 32 HANS ROTHENBERG (M):

Det kan det säkert göra. Men tanke på att det trots allt under CETA-förhandlingarna förändrades från att gå från en ISDS-lösning till en ICS-lösning finns det uppenbarligen i förhandlingarna om frihandelsavtal möjlighet att kunna modifiera sig. Jag vill nog ändå kvarstå vid den avvikande meningen som en markering i sammanhanget. Det är här och nu som vi får göra det i så fall.

Anf. 33 ORDFÖRANDEN:

Jag har uppfattat att du har en avvikande mening, Jens Holm, när det gäller den andra sidan. Var så god och modifiera om du vill.

Anf. 34 JENS HOLM (V):

Jag vill instämma med föregående talare, för ovanlighetens skull. Jag vill bara påminna om att politik är det möjligas konst. Det är klart att det går om man vill.

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Jag förstår det då som att du inte instämde i sak med att det borde vara ett investeringsskydd även i Mercosuravtalet. Trots det redan givna och beslutade förhandlingsmandatet för EU som är givet till kommissionen, eftersom det är kommissionen förhandlar å EU:s vägnar, är det två avvikande meningar åt två lika olika håll om de två olika avtalen. Eftersom vi tog dem i ett sammanhang tar jag dem ändå som en punkt.

Med notering om oliklydande avvikande meningar från Moderaterna respektive Vänsterpartiet finner jag ändå att det finns stöd för regeringens här anvisade inriktning.

Är det någon av de övriga frågorna som ministern vill lyfta fram?

Anf. 36 Statsrådet ANN LINDE (S):

Nej.

2016/17:10
10 november

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Är det någon i nämnden som vill lyfta fram någon av de övriga frågorna? Jag finner att så inte är fallet.

§ 2 Allmänna frågor

Statsrådet Ann Linde

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 18 oktober 2016

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 15 november 2016

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Nu ska vi gå från morgondagens rådsmöte i utrikesrådet om handel till nästa veckas rådsmöte om allmänna frågor. EU-minister Ann Linde med tjänstemän tar plats. Vi börjar som vanligt med återrapporten.

Anf. 39 Statsrådet ANN LINDE (S):

Rapporten är utskickad skriftligen. Jag har inga tillägg till den, men jag svarar gärna på frågor.

Anf. 40 ORDFÖRANDEN:

Jag finner inte att det finns några frågor eller synpunkter. Vi lägger återrapporten till handlingarna.

Vi går in på dagordningspunkterna. Jag tror inte att det finns någonting om övriga frågor under rubriken Lagstiftningsöverläggningar. Det är inte noterat.

Vi börjar på dagordningspunkt 5, Resolutioner, synpunkter och beslut antagna av Europaparlamentet. Finns det något att säga på den punkten, som är angiven som en informationspunkt? Ministern skakar på huvudet.

Vi går till dagordningspunkt 6, Halvtidsöversyn av den fleråriga budgetramen.

Anf. 41 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ordförande! Allmänna rådet ska återigen diskutera kommissionens förslag om en översyn av EU:s fleråriga budgetram. Hittills har diskussionen i rådet gått i en riktning som innebär sänkta utgiftsökningar och minskad budgetflexibilitet jämfört med kommissionens ursprungliga förslag. Den utgiftsrestriktiva likasinnandekretsen där Sverige ingår har genom hårt arbete och god samordning påverkat förhandlingarna i denna riktning.

Det innebär till exempel lägre utgiftsökningar och omprioriteringar mellan utgifter jämfört med kommissionens förslag. Det av Sverige och många medlemsländer starkt ifrågasatta förslaget om en ny krisreserv för migration och säkerhet kommer sannolikt inte att bli av. Ökningen av de årliga beloppen för ett par specialinstrument blir med största sannolikhet inte lika stora som i kommissionens förslag. Det är mycket troligt att ordförandeskapet försöker nå en uppgörelse om budgetramöversynen vid rådsmötet, sannolikt på grundval av ett nytt kompromissförslag vid GAC.

Givet de ståndpunkter som regeringen tidigare redogjort för i nämnden, som framgår av den kommenterade dagordningen, kommer regeringen att fortsätta att agera för att de fastställda utgiftstaken respekteras,

att den svenska avgiften värnas, och omprioriteringar av utgifter med fokus på de mest akuta utmaningarna som EU står inför.

Regeringen kommer så långt som möjligt att hålla emot förslag till utgiftsökningar. Samtidigt vill jag vara öppen mot nämnden och säga att en kompromiss kan innebära vissa risker för mindre utgiftsökningar och därmed ändring av avgiften. Hur stor effekten blir beror dock på beslut i kommande årsbudgetprocesser i EU.

Anf. 42 BÖRJE VESTLUND (S):

Det finns en fråga som ofta är uppe när vi träffar andra parlamentariker och framför allt EU-parlamentariker. De har väldigt många synpunkter på vår rabatt. Nu när Storbritannien sannolikt kommer att gå ur, hur kommer det att gå med den rabatten? Hur går diskussionerna i rådet?

Anf. 43 TINA ACKETOFT (L):

Ann Linde flaggar mycket förtjänstfullt för vart diskussionen är på väg, och vi är alla överens om att hålla tillbaka med alla krafter. När man nu lyfter upp frågan om att budgeten eventuellt behöver utökas, är det på grund av Storbritanniens utträde i och med brexit eller är det på grund av andra frågor? Det är av rent intresse.

Anf. 44 JOHNNY SKALIN (SD):

Fru ordförande! Jag håller inte med ministern om att vi bör hålla öppet för att vi måste kompromissa på något sätt genom att öka utgifterna till EU. Sverige är redan en av de absolut största nettobidragsgivarna i unionen, kanske den största. Jag vet inte riktigt hur det förhåller sig just nu.

Om vi håller öppet för en viss kompromiss och att vi kanske kan öka våra utgifter kommer vi kvarhålla vid den svenska linjen att andra länder ska diktera hur mycket pengar vi ska betala till Europeiska unionen. Jag tycker att det är fel väg att gå.

När man sätter långtidsbudgeten på sju år har vi vetorätt. Vi har rätt att neka ytterligare utgifter till EU. Det har man från den svenska riksdagen tidigare inte valt att använda sig av eller utnyttja. Jag beklagar det.

Vi kommer nu till en halvtidsöversyn. Då är man helt plötsligt kritisk till att EU kostar mycket pengar. Man ska driva på för att minska utgiftsökningarna, men man är ändå öppen för att kompromissa för att i varje fall öka utgifterna.

Man måste någonstans börja bli lite konsekvent. Antingen är man emot att öka utgifterna eller så är man det inte. Det håller inte att säga: Vi kanske måste kompromissa. Det får vara slutkompromissat vad gäller ökade utgifter för det svenska medlemskapet i Europeiska unionen.

Det har kostat alldeles för mycket pengar. Det kostar alldeles för mycket pengar, och det kommer att kosta ännu mer pengar i framtiden med den inställningen. Jag vill anmäla en avvikande mening.

Anf. 45 FREDRIK SCHULTE (M):

Vi har haft en ganska tydlig enighet här i nämnden om att vi ställer oss mycket skeptiska till ytterligare utgiftsökningar som skulle innebära ökade medlemsavgifter för Sveriges del. Vi får nu höra från ministern att

hon öppnar för kompromisser. Det strider mot den ståndpunkt vi har varit överens om ganska länge. Jag vill egentligen bara säga att från Moderaternas sida kan vi inte ställa oss bakom sådana kompromisser.

2016/17:10
10 november

Anf. 46 Statsrådet ANN LINDE (S):

Först vänder jag mig till Tina Acketoft. Budgeten höjs inte på grund av brexit eller någonting sådant, utan det är de andra frågorna.

Sedan vänder jag mig till Johnny Skalin och frågan om vi vill öka eller inte och att det ska vara slutkompromissat. Det är alltid så att du inte får 100 procent av vad du till. Men vi har verkligen hittills gjort stora framsteg. Kompromissförslaget är utskickat. Nämnden har fått det kompromissförslag som finns. Där har vi nått väldigt långt fram men inte 100 procent långt fram. Det är därför jag vill vara öppen med nämnden. Man har till exempel i princip tagit bort de extra krisreserverna, och så vidare. Jag tror inte att du kan få några beslut i EU genom att lägga in ditt veto, utan du måste kompromissa i slutändan. Sedan får man bestämma sig: Är vi beredda att ta den här kompromissen eller inte?

(ORDFÖRANDEN: Jag kan informera om att det var ett dokument som kom väldigt nära in på det här mötet till nämndens ledamöter.)

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Jag tror att vi ska klara ut exakt vad det papperet säger.

Anf. 48 JENS HOLM (V):

Jag skulle också gärna vilja veta vad det papperet säger. Men det kanske ordföranden kan ta reda på.

(ORDFÖRANDEN: Jag återkommer till det.)

Vi tycker inte heller att det känns som ett bra upplägg. Det känns lite som att vi köper grisen i säcken. Vi ska ge mandat för att man ska göra en kompromiss som innebär ökade utgifter. Samtidigt finns det en bred enighet om att vi inte vill ha ökade utgifter på EU-nivå.

Den svenska linjen har alltid varit att man får omprioritera inom EU-budgeten. Det finns många områden där EU gör en massa saker som man inte borde syssla med, eller där man spenderar alldeles för mycket pengar på sådant man inte borde.

Jag vet inte riktigt. Men vi tycker inte om det här upplägget. Ifall det blir någon form av kompromiss som innebär ökade utgifter vill vi se hur mycket utgifterna kommer att öka innan vi kan säga ja till det hela.

Anf. 49 ORDFÖRANDEN:

Jag kan inte utläsa det riktigt själv utifrån det utskickade dokumentet. Det vore bra om ministern kan tydliggöra ytterligare för nämnden vilken marginal i utgiftsökning det pratas om och om det i så fall finns någon analys av hur de svenska avgifterna skulle påverkas.

Anf. 50 Statsrådet ANN LINDE (S):

Den ofinansierade nettoeffekten av ambitionsnivåhöjningarna är i det senaste kompromissförslaget 2,5 miljarder euro. Det är alltså mycket mindre än man sa från början. För Sveriges del kan det innebära en ökad årlig avgift i storleksordningen 150–175 miljoner per år. Det ska ställas i relation till den årliga svenska EU-avgiften som är 37 miljarder per år.

Utgiftsökningarna skulle innebära en ökad ambitionsnivå för forskning och utveckling, studenters rörlighet och företagsutveckling.

Anf. 51 JOHNNY SKALIN (SD):

Fru ordförande! Jag vet inte hur det förhåller sig när det gäller halvtidsöversynen, men när vi sätter en långtidsbudget, den sjuåriga ramen, har vi i alla fall vetorätt. Jag vet inte om vi har vetorätt här. Oavsett om vi har det eller inte kommer vi att ha det om tre och ett halvt år igen. Det kan vi förmedla i den här förhandlingen, nämligen att det för vår del är slut med att vara bland EU:s absolut största nettobidragsgivare. Det kan användas som förhandlingsmandat ifall vi inte har vetorätt.

Någon kanske kan klargöra om vi har vetorätt; det vore ganska intressant att få veta om vi har det eller inte.

Det är också ganska intressant att vi har vetorätt på väldigt få områden i dag. När vi inte har det måste vi kompromissa, precis som ministern säger. Andra länder kan alltså få påverka oss mot att vi får påverka dem. Det är så hela det så kallade europeiska samarbetet fungerar. Jag ser inte på samarbete på det sättet. Samarbete måste ändå bygga på något slags samsyn någonstans, på att man är överens om vad man vill åstadkomma tillsammans och vad man ska vara överens om. EU jobbar inte på det sättet.

Det är inte bara på bekostnad av demokratin vi får minskade möjligheter att styra över vårt eget land. Det kostar också ofantligt stora summor pengar. 170 miljoner kronor extra i avgift till EU från Sverige är 170 miljoner som vi skulle kunna stoppa i många hål, inom många olika prioriteringsområden i den inhemska politiken. Det finns här stora brister i välfärden. Vi har fortfarande en stor utmaning vad gäller arbetsmarknaden och att sätta människor i arbete, och det är bostadsbrist. Vi har enorma utmaningar i det här landet, som kostar enorma summor att hantera.

I det läget väljer regeringen att lägga sig platt för det här – kanske inte helt platt om man frågar regeringen, eftersom de tycker att de har kommit ganska långt. Men om vi ser på det utifrån de förutsättningar som fanns när vi satte den här långtidsbudgeten och möjligheterna att förändra den om tre och ett halvt år är det ändå ganska platt.

Jag skulle vilja se en klar linje från regeringen i riktning mot att prioritera även Sverige och inte bara medborgare i andra europeiska länder. Sverige har också behov. Jag ser ingen anledning till att Sverige måste vara det land som finansierar det europeiska projektet mer än de flesta andra länderna i Europeiska unionen gör. Så rika är vi inte i vårt land.

Anf. 52 FREDRIK SCHULTE (M):

De utgiftsposter som ministern nämner är utgifter som i sammanhanget är mindre dåliga utgiftsposter i EU-budgeten. Men ifall det inte

finns utrymme för den typen av satsningar vet vi alla vad det beror på. Det beror på att man under senare år har lagt på utgifter på utgifter.

När vi har frågat om man kommer att kunna klara av att betala för den utökade kostnadskostymen har finansministern suttit i EU-nämnden och gång på gång bedyrat att det kommer att antas inom befintliga marginaler och att Sverige kommer att verka för att det inte kommer att leda till ökade medlemsavgifter. Nu får vi helt plötsligt, nära nog på sittande möte, höra att regeringen är på väg att gå med på en kompromiss som innebär ökade medlemsavgifter. Jag förstår inte hur regeringen kan tolka den svenska ståndpunkten på ett sådant sätt att det skulle finnas stöd för en sådan linje i EU-nämnden.

Nu är det bara en diskussionspunkt. Men om regeringen tänker gå vidare med detta måste vi kanske ändra den svenska ståndpunkten och tydliggöra att vi inte kan gå med på detta. Så upplever i alla fall vi moderater det.

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

Vi håller på och utreder när olika beslut ska fattas, med tanke på att det är uppsatt som en diskussionspunkt.

Anf. 54 FREDRIK SCHULTE (M):

Jag har en kompletterande fråga: Hur ser beslutsgången ut?

Anf. 55 ORDFÖRANDEN:

Det är precis det vi ska klargöra.

Anf. 56 BÖRJE VESTLUND (S):

Fru ordförande! Om jag minns rätt från alla budgetförhandlingar med olika regeringar som jag har lyssnat på så har Sverige en mycket striktare ordning än många andra länder har. Jag kanske har fel, ministern, men om jag minns rätt har det ändå alltid blivit en kompromiss i alla fall. Vare sig vi vill det eller inte blir det en kompromiss.

Sedan ska detta dessutom upp i parlamentet. Då vet vi att det kommer ännu mer. Till slut ska man göra en trilog. Och då kan det inte sluta med något annat än en kompromiss.

Är det någon annan ordning den här gången, när man diskuterar? Det är viktigt att reda ut.

Jag trodde att vi som nämnd har den här hållningen, den här linjen. Sedan blir det en kompromiss så småningom. Men jag kan ha missuppfattat.

Anf. 57 Statsrådet ANN LINDE (S):

Det är enhällighet som gäller.

Taken hålls. Det här gäller kostnader som är så att säga på marginalen, som är under taken.

Jag vänder mig skarpt emot att vi skulle ha lagt oss platt. Jämfört med det förslag som kommissionen lade fram har vi nått oerhört långt, men inte så långt som att få dem att dra tillbaka 100 procent.

Det finns andra länder som är mycket missnöjda med kompromissen, men åt det andra hållet. De tycker att vi som håller emot har fått alldeles

2016/17:10
10 november

för stort inflytande, med tanke på de stora utmaningar som vi står inför. Regeringen har verkligen inte vare sig lagt sig eller förlorat stort.

Erik kan säga lite om hur processen går till, ifall ni vill veta lite mer detaljerat.

Anf. 58 Ämnesrådet ERIK RUDAL:

Som ministern sa handlar det om ett enhällighetsbeslut. Alla medlemsländer ska ställa sig bakom den här kompromissen, som komma skall.

När det gäller de enskilda utgiftsökningarna beror det också på hur det går i de kommande årsbudgetförhandlingarna, när de ska beslutas och diskuteras, anslag för anslag, och om man kan hitta finansiering för dem. Vi kan alltså inte i nuläget vara helt säkra på hur det kommer att slå på den svenska avgiften.

Anf. 59 ORDFÖRANDEN:

Jag förstod det som att det är ett enhälligt beslut som ska fattas. Då är det inte en diskussionspunkt, utan det kommer att fattas beslut. Om det beslutet inte kommer att fattas nu vore det bra om nämnden kan få information om när det ska fattas.

Anf. 60 Ämnesrådet ERIK RUDAL:

Det är oklart. Det är en diskussion och en förhandling som pågår.

Anf. 61 ORDFÖRANDEN:

Det kommer alltså att fattas ett beslut när diskussionen är klar, i vanlig ordning?

Anf. 62 Ämnesrådet ERIK RUDAL:

Ja, precis.

Anf. 63 JENS HOLM (V):

Jag instämmer i det som Fredrik Schulte tog upp tidigare. Det ministern sa om att ha ett utrymme för att kompromissa, vilket kan leda till utgiftsökningar, stämmer inte överens med den svenska positionen som vi har fått i handlingarna. Där är det ett tydligt fokus på omprioriteringar och att det inte ska vara någon total utgiftsökning.

Eftersom det här är en diskussionspunkt och man nu ska åka ned till Bryssel och diskutera – man ska säga vad man tycker – är det väldigt viktigt att vi står fast vid det vi egentligen tycker. Vi ska inte börja kompromissa bort det redan i det här läget.

Jag tycker att det som borde gälla är den ursprungliga positionen. Man ska inte gå in och kompromissa för ökade utgifter i det här läget.

Anf. 64 MARIE GRANLUND (S):

Jag vill tacka för ordet och för redogörelsen.

Jag tycker att vi blandar äpplen och päron här. Vi måste få klart för oss vad den svenska positionen är. Det är en helt annan sak att man kan behöva kompromissa i slutänden. Men där är vi inte nu.

Vi måste reda ut vad som ska beslutas nu och vad den svenska posi-

tionen är. Om det är den som står skriven här behöver vi inte hålla på och diskutera vad som kommer att hända i slutänden. Den diskussionen hör inte hemma här just nu. Det stökar till det lite.

Den svenska positionen är att utgifterna inte ska öka – punkt. De får gärna minska – punkt. Omfördelning? Ja.

Om vi bara kan få det klart för oss tror jag att folk kan bli lite lugnare.

Anf. 65 ORDFÖRANDEN:

Jag uppfattade det som att ministern öppnade för att få en ståndpunkt som skulle ge regeringen ett visst, litet, utrymme för ökningsar. Min bedömning är att nämnden, ganska samstämmigt, inte har lust att ge ett sådant mandat vid det här tillfället. Regeringen får återkomma i så fall.

Anf. 66 Statsrådet ANN LINDE (S):

Jag ville ta upp det eftersom vi fick förslaget i går. Det kan vara så att man på rådet kommer att komma fram till en kompromiss som i princip alla är eniga om. Det vet vi inte. Men det var därför jag ville öppna för det.

Ifall vi håller oss till den ståndpunkt som står får vi helt enkelt ha ett telefonsammanträde under rådet, om det är på det sättet att alla är klara för en kompromiss. Det var därför jag ville öppna för det.

Det rör sig i häradet 150 miljoner av 37 miljarder, så att ni vet vad det handlar om och vilka områden det i så fall rör. Men taken hålls hela tiden.

Vi är ganska stolta över att vi har kommit så långt med våra synpunkter, som helt speglar det mandat vi fick från EU-nämnden förra gången vad gäller att hålla emot utgiftsökningar och säga nej till de flesta förslagen. Det är det regeringen har gjort.

Anf. 67 FREDRIK SCHULTE (M):

Det är inte första gången det finns EU-länder som vill öka spenderandet i EU-budgeten. Att statsrådet är nöjd med att man bara har fått en liten ökning i en kompromiss är lite anmärkningsvärt. Det här har alla regeringar tampats med. Vi kan möjligen säga att man nu har misslyckats med att inte bromsa ökningen.

Vi fattar beslut om den här ståndpunkten. Jag kan inte se hur den skulle öppna för en kompromiss på något sätt. Om det ska fattas ett annat beslut, som skulle innebära en utgiftsökning, krävs det ett nytt EU-sammanträde. Annars är en KU-anmälan nog det minsta vi kan komma med.

Anf. 68 ORDFÖRANDEN:

Det verkar som att vi är överens om att det som det är aktuellt att ge mandat för här och nu är den diskussionspunkt som finns i de utskickade handlingarna inklusive den ståndpunkt som finns i de utskickade handlingarna.

Vi har fått redogörelse för hur förhandlingarna går och vad som händer. Det kan komma att bli fler sammanträden. Jag uppfattar det som att det är det vi fattar beslut om.

2016/17:10
10 november

Anf. 69 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordföranden! Efter att ordföranden har sammanfattat vill jag ändå göra följande uttalande: Med tanke på den instabilitet som finns i Europa och i världen i stort i dag vore det förfärligt om Sverige skulle vara det land som blockerar en uppgörelse i ett samarbete på vår kontinent. Det samarbetet har lett till fred, utveckling och välbefinnande i vår del av världen. Jag tycker att vi ska betänka det, även om jag i sak håller med om det Marie Granlund, ordföranden och Fredrik Schulte har sagt.

Återkom om det behövs!

Anf. 70 ORDFÖRANDEN:

Ja, det finns mycket att betänka i dessa frågor. Vill ministern tillägga någonting?

Anf. 71 Statsrådet ANN LINDE (S):

Jag vill bara tillägga att vi återkommer, men vi har den ståndpunkt som vi har. Men om det blir skarpt läge på rådet – det är inte sagt, men det kan mycket väl bli skarpt läge – får vi återkomma med ett telefonsammanträde.

Anf. 72 ORDFÖRANDEN:

Till dess agerar regeringen i enlighet med den ståndpunkt som nämnden ställer sig bakom.

Då vet alla vad vi fattar beslut om. Vi har också hört vad ministern har sagt.

Jag finner att det i detta läge i denna diskussion finns en majoritet för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Förberedelser inför Europeiska rådet den 15–16 december.

Anf. 73 Statsrådet ANN LINDE (S):

I detta skede kommer dagordningen för Europeiska rådet den 15–16 december att presenteras. Dagordningen innehåller fyra punkter: migration, säkerhet, ekonomiska och sociala frågor inklusive ungdomsfrågor och externa relationer.

Enligt den annoterade dagordningen ska Europeiska rådet återkomma till migration, vilket regeringen välkomnar.

Stats- och regeringscheferna ska följa upp arbetet med migrationsöverenskommelsen med tredjeland, genomförandet av uttalandet mellan EU och Turkiet och arbetet med den externa investeringsplanen.

Det gemensamma asylsystemet kommer att behandlas, där frågan om ansvarsfördelningen och solidariteten mellan medlemsstaterna utgör en viktig del.

Regeringen anser att det är angeläget att EU tar ett samlat ansvar för en långsiktig och hållbar migrationspolitik.

Europeiska rådet ska också behandla säkerhetsfrågor, inte minst i ljuset av den europeiska säkerhetsagendan, och samarbete gällande extern säkerhet och försvar.

Sociala och ekonomiska frågor, inklusive ungdomsfrågor, kommer att beröras. Här är det fråga om att följa upp arbetet med den europeiska fonden för strategiska investeringar, inre marknadsstrategin liksom ungdomsrelaterade initiativ och kampen mot ungdomsarbetslöshet.

Slutligen vad gäller externa relationer väntas Ryssland behandlas liksom associeringsavtalet mellan EU och Ukraina i ljuset av den tidigare folkomröstningen i Nederländerna.

Det är fortfarande tidigt i processen, och som vanligt återkommer regeringen vid samråden inför mötena i Allmänna rådet och i Europeiska rådet i december om sina ståndpunkter.

Anf. 74 ESKIL ERLANDSSON (C):

Fru ordförande! En frågeställning från min sida gäller om statsrådet vid detta möte inte ska ta upp behovet och nödvändigheten av en fördjupad diskussion om säkerhetsläget i Europa apropå det val som nyss har avslutats i USA.

Anf. 75 Statsrådet ANN LINDE (S):

Jag tycker att det är en mycket bra idé från Eskil Erlandsson, också i ljuset av föregående kommentar från honom. Det är jag mycket positiv till att göra på mötet.

Anf. 76 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för den inriktning som regeringen har redovisat under denna dagordningspunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Uppföljning av Europeiska rådet. Det är en återkommande dagordningspunkt, men det är olika europeiska råd man följer upp.

Anf. 77 Statsrådet ANN LINDE (S):

Vid detta möte ska Europeiska rådets möte i oktober följas upp. Detta är en del i allmänna rådets nya rutin att säkerställa en uppföljning av Europeiska rådets arbete.

Regeringen välkomnar den mer formaliserade och systematiska processen som utarbetats för uppföljning. En stärkt uppföljning skapar förutsättningar för ett bättre och snabbare genomförande av gjorda överenskommelser.

Vid Europeiska rådets möte i oktober antogs bland annat slutsatser om migration, och stats- och regeringscheferna enades om att återkomma till frågan i december.

Migration är ett område där genomförandet av beslut brustit under det senaste året. Ett tydligt exempel är omfördelningen av människor på flykt som har genomförts endast i mycket begränsad utsträckning.

Regeringen kommer därför vid allmänna rådet att särskilt peka på vikten av att följa upp och genomföra de migrationsöverenskommelser som har nåtts, särskilt på asylområdet. Vi behöver komma vidare i frågan om solidaritet och ansvarsfördelning mellan medlemsländerna.

Anf. 78 ESKIL ERLANDSSON (C):

Efter statsrådets redovisning här blir det en minikommentar. Men i det skriftliga materialet står det: ”Regeringen kommer särskilt peka på vikten av att följa upp och genomföra de migrationsöverenskommelser som nåtts”, och så vidare.

Precis som statsrådet sa tycker jag att det är viktigt att i sammanhanget påpeka att alla överenskommelser som sluts ska både följas upp och genomföras. Vi märker i EU-sammanhang, men kanske än mer i FN-sammanhang, att så inte alltid är fallet apropå utlovande av pengar som aldrig betalas ut och så vidare. Man måste stå för löften någon gång. Det tycker jag att statsrådet gärna kan framföra, precis som sas i den muntliga redovisningen tidigare från statsrådet.

Anf. 79 ORDFÖRANDEN:

Med detta medskick verkar det som att nämnden är enig. Jag konstaterar att det finns ett stöd för den inriktning som ministern har redogjort för här muntligt. Det var lite fylligare än det som står i den kommenterade dagordningen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 9, Lagstiftningsprogrammet – Kommissionens arbetsprogram 2017.

Anf. 80 Statsrådet ANN LINDE (S):

Fru ordförande! För tredje gången sedan i juni är det återigen dags för kommissionens arbetsprogram på dagordningen. Det beror på att det i år genom det interinstitutionella avtalet för bättre lagstiftning finns en ny möjlighet för rådet och Europaparlamentet att vara med i det formella samrådet med kommissionen innan arbetsprogrammet lanseras. Det syftar till att skapa en större transparens, bättre insyn och delaktighet i kommissionens arbete.

Vid rådmötet avser kommissionen att presentera sitt nya arbetsprogram för det kommande året. Medlemsstaterna ges sedan möjlighet att kortfattat och övergripande kommentera den allmänna inriktningen av arbetsprogrammet.

Under mötet väntas det slovakiska ordförandeskapet informera om den gemensamma deklarationen och om de allmänna målen och prioriteringarna för 2017 som de tre institutionernas ordförande kommer att skriva under.

Kommissionens arbetsprogram för 2017 kallas Ett EU som skyddar, försvarar och sätter medborgarna i centrum. Det antogs den 25 oktober. Arbetsprogrammet utgör de politiska prioriteringarna för kommissionen under det kommande året och innehåller 21 nya initiativ. Årets arbetsprogram syftar till att ligga i linje med de prioriteringar som fastställts av EU:s 27 stats- och regeringschefer i Bratislava. Det avser också att innehålla konkreta förslag som kommer att bidra till EU:s långsiktiga vision inför 60-årsdagen av Romfördraget i mars 2017.

Regeringen välkomnar i stort kommissionens arbetsprogram för 2017. Det är positivt att Junckerkommissionen behåller fokus på de tio prioriteringar som man har tagit fram för mandatperioden. Det innebär att de flesta förslagen är väntade och kommer att genomföras under 2017. Till dessa initiativ hör flera strategier och agendor som regeringen tidigare har välkomnat, bland annat inre marknadsstrategin för varor och

tjänster, strategin för den digitala inre marknaden, kapitalmarknadsunionen, handel för alla, migrationsagendan och genomförandet av EU:s globala strategi, EUGS.

Det är också positivt att den sociala pelaren särskilt lyfts fram. Regeringen delar dock inte kommissionens inställning att handelspolitiska skyddsåtgärder behöver stärkas.

När det gäller klimat- och miljöpolitiken är det positivt att kommissionen lyfter fram handlingsplanen för cirkulär ekonomi. Men regeringen hade önskat se åtaganden inom ramen för det sjunde miljöhandlingsprogrammet. Det är även angeläget att förslagen beaktar Parisavtalet.

Som ni känner till kommer varje enskilt initiativ som presenteras från kommissionen att bedömas och beredas på sina egna meriter. Regeringen kommer därför att få anledning att återkomma till riksdagen allteftersom de enskilda lagstiftningsinitiativen presenteras.

Anf. 81 FREDRIK SCHULTE (M):

Från Moderaternas sida skulle vi vilja plocka bort en mening i den svenska ståndpunkten, i mitten av stycket: "Vidare är det positivt att den sociala pelaren särskilt lyfts fram."

Det är mycket tydligt att regeringen är positiv till den sociala pelaren. Statsministern återkommer ständigt till den frågan.

Vi delar inte denna entusiasm. Tvärtom menar vi att det är frågor, hur behjärtansvärda de än må vara, som ändå bör ligga på det nationella beslutsplanet. Vi vill därför gärna se att denna mening stryks.

Anf. 82 JENS HOLM (V):

Jag har en formaliafråga. Om rådet har synpunkter på arbetsprogrammet undrar jag om rådet har möjlighet att göra ändringar i kommissionens arbetsprogram.

Anf. 83 ORDFÖRANDEN:

Då kanske det inte skulle vara kommissionens arbetsprogram utan rådets arbetsprogram.

Anf. 84 JOHNNY SKALIN (SD):

Jag vill bara med tanke på protokollet deklarerar att vi i stort sett aldrig är nöjda med någonting som EU-kommissionen gör. Däremot kommer vi att återkomma till de olika delarna när de kommer upp till beslut. Men jag vill bara få fört till protokollet att vi inte alls är så lyckliga som regeringen är över detta.

Anf. 85 TINA ACKETOFT (L):

Jag fäste mig också vid diskussionen om den sociala pelaren. När statsministern har varit i EU-nämnden har han försökt bedyra Jens Holm att den sociala pelaren kommer att innebära guld och gröna skogar, höll jag på att säga, medan han har försökt bedyra mig att det aldrig kommer att bli tvingande och att man inte kommer att gå in på arbetsvillkor i generella termer. När frågan om den sociala pelarens innehåll kommer upp förbehåller vi i Liberalerna oss därför rätten att ta ställning till den.

2016/17:10
10 november

Jag är mycket skeptisk till att vi ska gå in och peta i generella arbetsvillkor. Jag är inte bara skeptisk, jag är direkt emot det. Men om vi kan använda den sociala pelaren för att trycka på regeringar som inte ser till att deras minoriteter har samma livsvillkor som andra – jag talar då naturligtvis om romer i Rumänien och Bulgarien – anser jag att det finns en funktion som den sociala pelaren skulle kunna fylla.

Vi förbehåller oss därför rätten att ta ställning till frågan när den kommer upp mer konkret.

Anf. 86 ARON MODIG (KD):

Även jag vill kommentera den sociala pelaren. Vi har haft en avvikande mening från KD:s sida vid samråd inför rådet för sysselsättning och socialpolitik. Jag hänvisar till den även i detta avseende.

Anf. 87 Statsrådet ANN LINDE (S):

Jag ska börja med att ta upp den sociala pelaren och vill hänvisa till det förslag som Allan Larsson utarbetade och som nu är kommissionens förslag om den sociala pelaren med de tre rubriker som ni väl känner till. Det är inte tvingande regler, utan det handlar om benchmarking och att man ska stödja positivt. Det är inte några lagstiftningsförslag i det förslag som nu är ute på remiss till årets slut.

Vi tycker naturligtvis att det är oerhört positivt att ha denna typ av åtgärder som inte bara handlar om att stödja företagen på marknaden och som inte bara handlar om att stödja banker, företag och så vidare utan som även handlar om att gå in och säga att man också måste se till att människors arbetsvillkor är bra.

Med anledning av det som Tina Ackefors sa kan jag berätta att jag i måndags var inbjuden som talare på ITUC:s styrelsemöte. ITUC är de europeiska fackföreningarna, där Sverige representeras av LO, Saco och TCO. Den brittiske LO-ordföranden bad då mig om ett bilateralt möte eftersom de är oerhört rädda för att brexit kommer att innebära en kraftig minskning av arbetstagarnas rättigheter i Storbritannien. Där finns i princip ingenting som inte är EU-relaterat. Det finns till exempel inget arbetstidsdirektiv och ingenting om rätt till vila, rätt till föräldraledighet och så vidare, utan allt som de har har de tack vare EU.

Nu är man rädd för att det försvinner i och med brexit. Att det finns ett tryck från EU:s sida när det gäller att ha bra villkor för arbetstagare tycker vi naturligtvis är positivt. Om det kommer några konkreta lagförslag återkommer man till dem, men det förslag om en social pelare som Allan Larsson har är just en form av att pusha på, utöva benchmarking och trycka på för att man ska göra detta i de enskilda länderna.

Vi vidhåller förslaget till ståndpunkt. Vidare är det positivt att den sociala pelaren särskilt lyfts fram, och vi hoppas att vi kan få stöd för det. Jag noterar Johnny Skalinns kommentar. När det gäller Jens Holms fråga kan man inte ändra detta, utan man kan bara diskutera, lägga fram synpunkter och så vidare.

Anf. 88 ORDFÖRANDEN:

Med notering om en avvikande mening från Sverigedemokraterna av mer generell natur – så får jag kanske tolka det – och en ganska specifik

avvikande mening från Moderaterna när det gäller den ståndpunkt som regeringen har angett i den kommenterade dagordningen finns det ändå en majoritet för den av regeringen här redovisade inriktningen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 10, Rättsstatens principer, där det ska ske en utvärdering av de dialoger som har varit i rådet.

2016/17:10
10 november

Anf. 89 Statsrådet ANN LINDE (S):

Vid allmänna rådets möte i november kommer dialogen om att främja och värna rättsstaten i EU att utvärderas i enlighet med rådsslutsatserna från december 2014.

Den första dialogen hölls under hösten 2015 på temat Rättsstatens principer i digitaliseringens tid. Den andra hölls i maj 2016 på temat Rättsstatens principer och utmaningar vid migration och integration. Inför allmänna rådets utvärdering har ordförandeskapet efterfrågat medlemsstaternas syn på dialogerna och presenterat ett diskussionsunderlag som EU-nämnden har tagit del av.

Utvecklingen på senare år visar att det finns behov av att ytterligare säkerställa att alla medlemsstater kontinuerligt lever upp till sina åtaganden enligt EU:s fördrag och att både rådet och kommissionen också fortsättningsvis behöver inta en aktiv roll i rättsstatsarbetet.

Regeringen stöder ordförandeskapets ansats och anser att dialogerna i rådet bör fortsätta men utvecklas till både form och innehåll. Detta skulle kunna ske genom en årlig diskussion om den generella rättsstatsutvecklingen i EU kompletterat med tematiska diskussioner om specifika aspekter inom ramen för slutsatserna för 2014. Ordförandeskapets förslag ligger väl i linje också med synpunkter som har framförts av kretsen av likasinnade där Sverige ingår.

Dialogen behöver förberedas och följas upp på ett mer strukturerat sätt. Rapporter från EU-institutioner, Europarådet och andra organisationer bör sammanställas och analyseras av till exempel EU:s byrå för grundläggande rättigheter, som heter FRA, eller kommissionen som en del av underlaget inför rådets diskussion. Råds- eller ordförandeskaps-slutsatser bör beskriva också hur uppföljningen ska ske och resultaten utvärderas i en andra dialog.

Anf. 90 ORDFÖRANDEN:

Innan jag går in på detta ska jag tala om att jag sa fel: Det fanns också en avvikande mening från Kristdemokraterna på den förra punkten.

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning på dagordningspunkt 10.

Vi går vidare till dagordningspunkt 11, Europeiska terminen 2017. Nu börjar vi alltså planeringen för nästa år.

Anf. 91 Statsrådet ANN LINDE (S):

Det nuvarande slovakiska och det inkommande maltesiska ordförandeskapet förväntas presentera en färdplan för den europeiska terminen 2017 och rådsbehandling av de olika delarna. Länderna har fått del av färdplanen.

Vi förväntar oss ingen diskussion om färdplanen vid rådsmötet.

2016/17:10
10 november

Anf. 92 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen och lägger detta till handlingarna.

Har ministern något under Övriga frågor?

Anf. 93 Statsrådet ANN LINDE (S):

Nej, det har vi inte.

Anf. 94 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi EU-minister Ann Linde för information och samråd i EU-nämnden.

Innehållsförteckning

2016/17:10
10 november

§ 1 Utrikes frågor – handel	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statsrådet ANN LINDE (S)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 4 Statsrådet ANN LINDE (S)	1
Anf. 5 JENS HOLM (V)	2
Anf. 6 TINA ACKETOFT (L)	2
Anf. 7 Statsrådet ANN LINDE (S)	2
Anf. 8 JOHNNY SKALIN (SD)	3
Anf. 9 Statsrådet ANN LINDE (S)	3
Anf. 10 JOHNNY SKALIN (SD)	3
Anf. 11 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 12 Statsrådet ANN LINDE (S)	3
Anf. 13 JENS HOLM (V)	3
Anf. 14 Statsrådet ANN LINDE (S)	4
Anf. 15 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 16 Statsrådet ANN LINDE (S)	4
Anf. 17 HANS ROTHENBERG (M)	5
Anf. 18 JENS HOLM (V)	5
Anf. 19 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 20 Statsrådet ANN LINDE (S)	6
Anf. 21 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 22 Statsrådet ANN LINDE (S)	7
Anf. 23 HANS ROTHENBERG (M)	7
Anf. 24 JENS HOLM (V)	7
Anf. 25 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 26 Statsrådet ANN LINDE (S)	8
Anf. 27 JENS HOLM (V)	8
Anf. 28 ORDFÖRANDEN	8
Anf. 29 HANS ROTHENBERG (M)	8
Anf. 30 Statsrådet ANN LINDE (S)	9
Anf. 31 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 32 HANS ROTHENBERG (M)	9
Anf. 33 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 34 JENS HOLM (V)	9
Anf. 35 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 36 Statsrådet ANN LINDE (S)	9
Anf. 37 ORDFÖRANDEN	9
§ 2 Allmänna frågor	10
Anf. 38 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 39 Statsrådet ANN LINDE (S)	10
Anf. 40 ORDFÖRANDEN	10
Anf. 41 Statsrådet ANN LINDE (S)	10
Anf. 42 BÖRJE VESTLUND (S)	11
Anf. 43 TINA ACKETOFT (L)	11
Anf. 44 JOHNNY SKALIN (SD)	11
Anf. 45 FREDRIK SCHULTE (M)	11
Anf. 46 Statsrådet ANN LINDE (S)	12
Anf. 47 ORDFÖRANDEN	12

Anf. 48	JENS HOLM (V)	12
Anf. 49	ORDFÖRANDEN	12
Anf. 50	Statsrådet ANN LINDE (S)	12
Anf. 51	JOHNNY SKALIN (SD)	13
Anf. 52	FREDRIK SCHULTE (M)	13
Anf. 53	ORDFÖRANDEN	14
Anf. 54	FREDRIK SCHULTE (M)	14
Anf. 55	ORDFÖRANDEN	14
Anf. 56	BÖRJE VESTLUND (S)	14
Anf. 57	Statsrådet ANN LINDE (S)	14
Anf. 58	Ämnesrådet ERIK RUDAL	14
Anf. 59	ORDFÖRANDEN	15
Anf. 60	Ämnesrådet ERIK RUDAL	15
Anf. 61	ORDFÖRANDEN	15
Anf. 62	Ämnesrådet ERIK RUDAL	15
Anf. 63	JENS HOLM (V)	15
Anf. 64	MARIE GRANLUND (S)	15
Anf. 65	ORDFÖRANDEN	16
Anf. 66	Statsrådet ANN LINDE (S)	16
Anf. 67	FREDRIK SCHULTE (M)	16
Anf. 68	ORDFÖRANDEN	16
Anf. 69	ESKIL ERLANDSSON (C)	16
Anf. 70	ORDFÖRANDEN	17
Anf. 71	Statsrådet ANN LINDE (S)	17
Anf. 72	ORDFÖRANDEN	17
Anf. 73	Statsrådet ANN LINDE (S)	17
Anf. 74	ESKIL ERLANDSSON (C)	18
Anf. 75	Statsrådet ANN LINDE (S)	18
Anf. 76	ORDFÖRANDEN	18
Anf. 77	Statsrådet ANN LINDE (S)	18
Anf. 78	ESKIL ERLANDSSON (C)	18
Anf. 79	ORDFÖRANDEN	19
Anf. 80	Statsrådet ANN LINDE (S)	19
Anf. 81	FREDRIK SCHULTE (M)	20
Anf. 82	JENS HOLM (V)	20
Anf. 83	ORDFÖRANDEN	20
Anf. 84	JOHNNY SKALIN (SD)	20
Anf. 85	TINA ACKETOFT (L)	20
Anf. 86	ARON MODIG (KD)	20
Anf. 87	Statsrådet ANN LINDE (S)	21
Anf. 88	ORDFÖRANDEN	21
Anf. 89	Statsrådet ANN LINDE (S)	21
Anf. 90	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 91	Statsrådet ANN LINDE (S)	22
Anf. 92	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 93	Statsrådet ANN LINDE (S)	22
Anf. 94	ORDFÖRANDEN	22